

Prof. Leszek Bajon
Akademia Muzyczna w Poznaniu
tel. 600 896 210

Poznań, sierpień 2020 r.

Recenzja

w postępowaniu wszczętym w dniu 15.kwietnia 2019 roku dotyczącym nadania dr hab. Iwonie Wiśniewskiej - Salamon tytułu profesora sztuki muzycznej.

Recenzja zawiera:

- opis procedury;
- ocenę wszelkich form działalności Kandydatki;
- konkluzję.

Procedurę zainicjował wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu profesora sztuk muzycznych złożony przez dr hab. Iwonę Wiśniewską - Salamon do Rady Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

Działając na podstawie art.26 Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki z dnia 14. marca 2003 r. (DZ.U.2106, poz. 882) oraz §19 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30. października 2015 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 15. kwietnia 2019 r. podjęła uchwałę o wszczęciu postępowania (lista obecności i wynik głosowania w załączeniu) i zwróciła się do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z informacją o swojej decyzji i propozycją 10 kandydatur do funkcji recenzentów. Decyzją z dnia 26. maja 2020 r. Komisja powołała 5 recenzentów spośród osób zaproponowanych przez Radę jednostki organizacyjnej.

Decyzję Rady Wydziału wraz z kompletem dokumentów otrzymałem w czerwcu br.

Ocena działalności artystycznej, dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej prof. nadzw. dr hab. Iwony Wiśniewskiej - Salamon w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora sztuki muzycznej w dziedzinie dyrygentura.

Panią Iwonę Wiśniewską poznałem w roku 1985, kiedy rozpoczęła studia na Wydziale Edukacji Muzycznej Poznańskiej Akademii Muzycznej w mojej klasie dyrygentury chóralnej Pochodząca z bardzo muzycznej rodziny młoda adeptka sztuki chórmistrzowskiej, obdarzona niewątpliwym talentem muzycznym, dysponowała już sporymi osiągnięciami w zakresie gry na fortepianie oraz rytmiki prezentowanymi (także publicznie) podczas nauki w szkołach I i II stopnia.

Okazała się studentką niezwykle dociekliwą, pracowitą, żywo zainteresowaną wszystkimi problemami związanymi z prowadzeniem zespołów wokalnych i wokально - instrumentalnych, co przejawiało się aktywnym uczestnictwem w poznańskim życiu chóralnym. Hospitowała, a z czasem włączała się czynnie w działania kilku zespołów akademickich, m. in.: Chóru Akademii Medycznej, Chóru Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Chóru Akademii Ekonomicznej. Poznawanie repertuaru, form pracy kilku różnych, znakomitych chórmistrzów ugruntowało w Niej przekonanie, że szeroko pojęte chórmistrzostwo stanie się treścią Jej przyszłej pracy artystycznej, dydaktycznej i naukowej.

Po ukończeniu - z wynikiem bardzo dobrym - studiów, mgr Iwona Wiśniewska kolejno kształciła się w Podyplomowym Studium Emisji Głosu /1990 - 1992/ oraz Podyplomowym Studium Chórmistrzowskim w Bydgoszczy i Warszawie /1994 - 1996/.

Doświadczenia z przebiegu swej drogi edukacyjnej tak przedstawia w swym autoreferacie sama zainteresowana: „Z wdzięcznością wspominać będę zajęcia z panią prof. Bronisławą Wietrzną, prof. Jadwigą Gałęską - Tritt, prof. Józefem Świdrem, prof. Elżbietą Wtorkowską czy prof. Janem Łukaszewskim, którzy swoją charyzmą i ogromem wiedzy zarażali, nauczali, korygowali i motywowali do dalszego rozwoju... Z całą mocą pragnę podkreślić Ich zaangażowanie i wiarę we mnie, co pozwoliło mi podjąć się tak wielu artystycznych wyzwań w dalszych latach działalności. Wykształcenie merytoryczne i przejęta od Nich wiedza była najlepszym przygotowaniem do drogi naukowej, na której od wielu lat się znajduję”.

W pełni samodzielną działalność artystyczną mgr Iwona Wiśniewska - Salamon rozpoczęła w Szczecinie, gdzie w roku 1991 podjęła pracę na stanowisku specjalisty - muzykologa w Akademii Rolniczej. Utworzyła tam Chór Kameralny AR, który pod zmienioną w roku 2009 nazwą /Chór Kameralny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego/ prowadzi do dziś.

O swoim stosunku do tego Zespołu tak wyraża się Dyrygentka: „Prowadzenie Chóru Kameralnego jest dla mnie dziś głównym zajęciem i wykonuję je z nieustającym, ogromnym zaangażowaniem i pasją”.

Z tym Zespołem odnosiła i nadal odnosi największe sukcesy. Chór przez prawie 30 lat występuje w kraju i poza granicami średnio na 50 koncertach rocznie. Trasy koncertowe, festiwale i konkursy geograficznie obejmowały niemal wszystkie kraje europejskie, a także Kanadę i Wyspy Owcze. Chórzyści brali udział w 97 festiwalach i konkursach. I tak:

- 21 to międzynarodowe imprezy poza granicami;
- 29 - międzynarodowe w Polsce;
- 39 - ogólnopolskie;
- 8 przeglądów.

Dorobek - wyrażony statystyczną ilością nagród i wyróżnień jest zgoła imponujący:

- 24 razy III miejsca;
- 12 razy II miejsca;
- 21 razy miejsca I /lub Grand Prix/;
- 6 razy dyplom laureata;
- 7 wyróżnień;
- 6 nagród dla najlepszego dyrygenta.

Najwyższy szacunek budzi też analiza wykonywanego podczas koncertów repertuaru. Obejmuje on ponad 250 bardzo wartościowych i atrakcyjnych utworów. Współpraca prowadzonych przez Dyrygentkę chórów z różnymi instytucjami, orkiestrami, znakomitymi dyrygentami, także w realizacji wielkich form wokalnie - instrumentalnych, dobre kontakty ze środowiskiem młodych kompozytorów to czynniki, które, połączone z nieustającym zainteresowaniem wszystkim, co nowe w światowej muzyce chóralnej oraz wielką indywidualną sprawnością ogólnomuzyczną prof. Iwony Wiśniewskiej - Salamon /wspomniane już - bardzo dobra technika gry na fortepianie, doświadczenie praktyczne i metodyczne w zakresie kształcenia solfeżu i techniki wokalnej/ powodują, że zarówno Dyrygentka, jak i prowadzone przez Nią Zespoły poruszają się z ogromną swobodą w całym, dziś bardzo szeroko dostępnym dorobku kompozytorskim wszystkich epok stylistycznych.

W tej analizie warto wymienić kilka ważnych, wielkich form o charakterze kantatowo - oratoryjnym. Są to: C. Orffa - Carmina Burana, A. Vivaldiego - Gloria, G. Rossiniego - Stabat Mater, W. Kilara - Exodus, Angelus; G. B. Pergolesiego - Stabat Mater, M. Sawy - Sancta Caecilia, Missa brevis, Ch. Gounoda - Messe breve, W. A. Mozarta - Krönugsmesse, Requiem,

L. van Beethowena - IX symfonia, P. McCartneya - Liverpool Oratorio, S. Moniuszki - Msza Esdur, F. Nowowiejskiego - Missa pro pace, K. Naklickiego - Krótka msza dziecięca.

Z zespołami wokalnymi i orkiestrami współpracowali wybitni polscy dyrygenci, m. in.: Bohdan Boguszewski, Eugeniusz Kus, Jerzy Salwarowski, Jan Szyrocki, Wacław Kunc, Jerzy Rachubiński, Zbigniew Szablewski, Paweł Orzechowski i inni.

Do tej różnorodności działań artystycznych pani prof. Iwony Wiśniewskiej - Salamon koniecznie dołączyć trzeba jeszcze udział w koncertach i Festiwalach dwóch Zespołów: Polickiego Chóru Kameralnego „Postscriptum”, założonego w 2005 roku i prowadzonego do roku 2010, oraz Studenckiego Chóru Dydaktycznego, służącego głównie dla zajęć praktycznych na Uniwersytecie Zielonogórskim w latach 2013 - 2018.

Przebogatą działalność artystyczną podsumowuje skutecznie również 15 nagranych płyt.

W prowadzonej przez prof. Iwonę Wiśniewską - Salamon działalności dydaktycznej i naukowej punkt zwrotny stanowiły przewody kwalifikacyjne:

- w roku 2004 - o tytuł naukowy doktora;
- w roku 2011 - o tytuł naukowy doktora habilitowanego.

Oba te przewody przeprowadzone zostały przez Radę Wydziału Dyrygentury, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Poznańskiej Akademii Muzycznej. Szczególnie ten drugi pozostaje ciągle w mej żywej pamięci. Przygotowywany przez kandydatkę od kilku już lat w muzycznym środowisku szczecińskim stał się znakomitym podsumowaniem dziejów tworzenia się silnego ośrodka chóralnego w tym mieście. W przedstawionym do oceny przewodowym dziele znalazło się 11 utworów stworzonych przez 7 kompozytorów w wykonaniu koncertowym i nagraniu płytowym /warto zaznaczyć, że większość to prawykonania/. Dopelnieniem była książka pt. „Twórczość chóralna współczesnych kompozytorów szczecińskich”. Autorka zawarła w niej rys historyczny kultury szczecińskiej i miejsce w niej muzyki, szczególnie wokalne, dogłębną analizę wykonanych koncertowo i nagranych utworów, oraz opis metody pracy nad ich realizacją.

Po tych, jakże ważnych, wydarzeniach Dyrygentka ograniczyła nieco działalność koncertową na rzecz intensywniejszej pracy w dziedzinie nauki, dydaktyki i organizacji życia muzycznego. Formy tej aktywności i jej efekty zostały przedstawione w precyzyjnie przygotowanej i starannie opracowanej dokumentacji. Dowiadujemy się z niej, że działalność dydaktyczna dr hab. Iwony Wiśniewskiej - Salamon związana jest ze środowiskiem naukowym Szczecina i Zielonej Góry. W roku 1991 podjęła swą pierwszą pracę na stanowisku specjalisty - muzykologa w Akademii Rolniczej w Szczecinie. W 2003 roku podjęła współpracę jako konsultant wokalny i korepetytor w

szczecińskim Teatrze Lalek „Pleciuga”. W 2007 r. została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Szczecińskiego. Po reorganizacji, w powstałej Akademii Sztuki, pracowała początkowo na stanowisku adiunkta, a po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego, na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

W latach 2013 - 2018 była profesorem nadzwyczajnym w Instytucie Muzyki Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Aktualnie jest profesorem nadzwyczajnym w Szczecińskiej Szkole Wyższej Collegium Balticum oraz kontynuuje pracę w Międzywydziałowym Studium Nauk Humanistycznych i Pedagogicznych w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym.

Pani prof. Iwona Wiśniewska - Salamon jest promotorem licznych prac licencjackich i magisterskich oraz opiekunem dyplomów artystycznych. Wychowała liczną grupę dobrze przygotowanych do zawodu chórmistrzów, spośród których kilku podjęło już samodzielną działalność. Była także promotorem dwóch prac doktorskich, a aktualnie jest recenzentem dwóch przewodów doktorskich, które są jeszcze w toku.

Dr hab. Iwona Wiśniewska - Salamon uczestniczyła w wielu konferencjach, seminariach i warsztatach; w wielu z nich wygłaszała referaty. Ponadto w roku 2015 była kierownikiem naukowym Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej na Uniwersytecie Zielonogórskim pt. „Współczesne i historyczne aspekty sztuki dyrygenckiej”. Podjęła się również funkcji redaktora naukowego publikacji pt. „Dyrygent - animator - pedagog - artysta” (Wydawnictwo Uniwersytetu Zielonogórskiego).

Kolejnym obszarem działalności dr hab. Iwony Wiśniewskiej - Salamon jest praca organizacyjna. W latach 2007 - 2010 pełniła rolę koordynatora regionalnego Ogólnopolskiego Programu „Śpiewająca Polska”. Jest pomysłodawcą i członkiem Rady Artystycznej Festiwalu Muzyki Pasyjnej w Zielonej Górze.

W 2014 r. założyła w Szczecinie Fundację „Morze Kultury”. Dziełem Fundacji są 3 festiwale:

Międzynarodowy Szczeciński Festiwal Muzyki Pasyjnej /od 2014 r./;

Międzynarodowe Muzyczne Zmagania Seniorów /od 2015 r./;

Festiwal Chórów Kameralnych i Zespołów Wokalnych /od 2015 r./.

Jej działalność sięga również poza granice Polski. Pani profesor jest inicjatorem i dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego „O Złotą Wstęgę Solczy” w Ejszyszkach na Litwie oraz organizatorem Warsztatów Chóralnych w Calleli /Hiszpania/.

W latach 2003 - 2018 wielokrotnie zdobywała środki unijne i organizowała warsztaty w ramach programu „Młodzież” oraz Fundacji Polsko - Niemieckiej z udziałem chórów młodzieżowych z Litwy, Łotwy, Niemiec i Hiszpanii.

Podsumowując ocenę tego działu mogę stwierdzić, że w każdej z wymienionych trzech dziedzin dorobek prof. Iwony Wiśniewskiej - Salamon jest równie imponujący. Znalazł on również uznanie w opinii władz różnych szczebli. Wyrazem tego były liczne nagrody i odznaczenia, począwszy od wyróżnień uczelnianych i resortowych po odznaczenia państwowe, jak:

- Złoty Gryf Pomorski;
- Medal Komisji Edukacji Narodowej;
- Srebrny Krzyż Zasługi;
- Medal „Gloria Artis”.

Na zakończenie jeszcze krótka refleksja osobista. Tak nam się życie zawodowe ułożyło, że po roku 2000 pola naszej działalności ponownie się połączyły, co pozwoliło mi na bardziej wnikliwą obserwację efektów pracy mojej dawnej studentki /teraz już w ramach współpracy/.

Uczestniczyliśmy wspólnie corocznie w pracach komisji oceniających konkursy chóralskie:

- Chórów Kameralnych im. Wacława z Szamotuł w podpoznańskich Szamotułach;
- Konkurs Kolęd i Pastorałek w Chełmnie;
- MUCHA w Międzyrzeczu /Międzyrzecka Uczta Chórów Amatorskich/ - niezwykle sympatyczne spotkania poświęcone chóralnej pieśni biesiadnej; szkoda, że odbyło się tylko 5 edycji.

Szczególnością naszej wspólnej działalności był odbywający się w latach 2007 - 2015 letni kurs dla dyrygentów i ich chórów w Garbiczu. Doroczna impreza, organizowana przez miejscowego leśniczego, Roberta Olejarza, gromadziła każdorazowo ponad 100 śpiewaków /średnio brało udział 5 chórów o bardzo zróżnicowanym poziomie/. Czterodniowy, intensywny kurs każdego dnia zawierał cztery stałe elementy:

- szkolenie ogólnomuzyczne i techniczne;
- przygotowanie ustalonego programu /do wspólnego wykonania na koncercie finałowym/;
- pracę w poszczególnych chórach, hospitowaną rotacyjnie przez kadrę /stałymi współpracownikami byli znakomici pedagodzy - wokaliści - prof. Grażyna Flicińska - Panfil oraz prof. Andrzej Ogórkiewicz/;
- wieczorami odbywały się koncerty poszczególnych zespołów w okolicznych miejscowościach /Świebodzin, Łagów, Świecko/.

Niejako rozwinięciem tej formy kursu były dwutygodniowe obozy szkoleniowo - wypoczynkowo - turystyczne organizowane z inicjatywy pani prof. od 2013 roku w Calleli /Hiszpania/. Atrakcyjna turystycznie, położona niemal w centrum hiszpańskiej Mekki - Costa Brava - miejscowość stwarzała znakomite warunki dla podobnej jak w Garbiczu działalności szkoleniowej. Stosunkowo długi czas pobytu pozwalał na harmonijne połączenie wszystkich trzech założonych celów. Biorąc udział, wspólnie z pięćdziesiątką moich chórzystów, w drugim z tych kursów miałem wreszcie okazję poznania wszystkich tajemnic niepowtarzalnej metody pracy Pani Profesor nad kształceniem wokalnym i muzycznym śpiewaków - amatorów. Pierwszym elementem jest ogromna różnorodność starannie dobieranych ćwiczeń emisyjnych, wprowadzanych żywo i realizowanych z żelazną konsekwencją. Niezwykle komunikatywny sposób komentowania wartościowych merytorycznie etiud wokalnych, bogactwo sformułowań, połączone z ciepłym poczuciem humoru, decydują o skuteczności i atrakcyjności wszelkich działań, czasem bardzo niekonwencjonalnych, jak np. ćwiczenia gimnastyczne i oddechowe prowadzone na obrzeżach hotelowego basenu.

Pobyt w Hiszpanii jest do dzisiaj żywym tematem wspomnień i niekłamanego podziwu uczestników kursu dla wszechstronności Pani prof. Iwony Wiśniewskiej - Salamon - nauczycielki, kierownika wycieczki, przewodnika turystycznego, dyrygenta, managera, skarbnika, wulkanu pomysłów i niezawodnej przyjaciółki wszystkich śpiewaków.

Podsumowaniem ostatnich 20 lat naszej współpracy stał się koncert zorganizowany przez Katedrę Chóralistyki mojej macierzystej Uczelni w dniu 24. lutego 2019 roku. W koncercie tym wystąpiło 6 zespołów chóralnych, którymi kierują w całej Polsce moi dawni absolwenci klasy dyrygentury chóralnej. Miałem ogromną satysfakcję, gdy okazało się, że jednym z najjaśniejszych punktów programu był występ Chóru Kameralnego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego pod dyrekcją Iwony Wiśniewskiej - Salamon.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę całą moją wiedzę o dotychczasowym dorobku prof. Iwony Wiśniewskiej - Salamon, wynikającą z wieloletniej, bliskiej współpracy oraz dogłębnej analizy przedstawionej dokumentacji działalności w każdej z dziedzin podlegających ocenie w procedurze zmierzającej do kolejnego, teraz już najwyższego stopnia awansu zawodowego /praca artystyczna, dydaktyczna, naukowa, organizacyjna/, pozwalam sobie na stwierdzenie, że złożony wniosek o nadanie tytułu naukowego profesora sztuk muzycznych popieram z pełnym przekonaniem.

